

ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

ETHICAL FOUNDATIONS FOR HISTORICAL AND CULTURAL HERITAGE PRESERVATION

ВИЗНАЧЕННЯ ЕТИЧНИХ СКЛАДОВИХ НА САЙТАХ ДЕРЖАВНИХ ОБЛАСНИХ АРХІВІВ УКРАЇНИ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ МОНІТОРИНГУ, ЖОВТЕНЬ, 2014)

Марія Рогожа – д. філос. н., проф.
Національний авіаційний університет (м. Київ, Україна)

DEFINING THE ETHICAL COMPONENTS ON THE WEBSITES OF THE STATE REGIONAL ARCHIVES OF UKRAINE (BASED ON THE MONITORING RESULTS, OCTOBER, 2014)

Mariya Rohozha – Doctor of Sciences (Philosophy), Prof.
National Aviation University (Kyiv, Ukraine)

Ethical analysis of the state regional archives websites content in Ukraine is represented in the paper. Data used were received during the monitoring, October, 2014, hold by the Ukrainian Team of the InterPARES Trust International Project in cooperation with the students of the Department of History and Records Management, National Aviation University (Kyiv).

Key words: state regional archive, website, corporate social responsibility, trust, ethical analysis.

Однією із важливих складових довіри до цифрової історико-культурної спадщини є репутація установ пам'яті, зокрема архівних установ, в очах громадськості, їх спроможність діяти на спільне благо суспільства, чесно і прозоро висвітлювати цю діяльність, доносити до громадськості свої здобутки на цьому шляху.

У провідних країнах Західної Європи та США установи пам'яті, піклуючись про свій суспільний образ, приділяють значну увагу взаємодії із зацікавленими сторонами, узгоджують стратегії свого розвитку із суспільними очікуваннями, розбудовують програми взаємодії із суспільством і державою задля забезпечення гармонійного розвитку у довгостроковій перспективі. Зазвичай сайти установ пам'яті є інформаційним ресурсом о цій сфері їхньої діяльності, яку сьогодні все частіше називають корпоративною соціальною відповідальністю (КСВ).

КСВ – це добровільна діяльність установ, спрямована на дотримання високого рівня операційної діяльності, соціальних стандартів та якості роботи із зацікавленими сторонами з метою створення їх довірливої взаємодії. У Європі КСВ вже стала складовою державної політики, її

© *Марія Рогожа*

реалізація здійснюється шляхом запровадження соціальної відповідальності державних підприємств та організацій задля забезпечення сталого розвитку суспільства у довготривалій перспективі. Своїм прикладом державні інституції заохочують практику КСВ і роз'яснюють її дієвість у часі.

Україна тільки розпочинає свій шлях у практиках КСВ. Авторитет державних установ є досить низьким, моральні стимули та довгострокові перспективи виявляються в українським реаліях недієвими. Участь у програмах КСВ відбувається завдяки активності міжнародних інституцій, які підтримують у першу чергу недержавні підприємства, зацікавлені у практикуванні КСВ. Так, останніми роками ідеологію КСВ сприйняли переважно потужні промислові підприємства нашої країни та філії/представництва зарубіжних компаній в Україні, увійшовши у процес підготовки так званих нефінансових звітів, які відображають соціально відповідальну діяльність організації. Архівні установи України ще не беруть участі у русі КСВ і відповідно не готують нефінансові звіти.

Водночас певні структурні компоненти КСВ набувають розповсюдження завдяки невинному процесу гармонізації нормативно-правової бази України із ЄС, а також через ініціативи архівних установ та зацікавленої громадськості.

Так, соціально орієнтована місія архівних установ фіксується у Положенні про архів, яке укладається кожною архівною установою відповідно до Закону України про Національний архівний фонд та архівні установи. Так, наприклад, у «Положенні про Державний архів Одеської області» вказана «участь у підготовці пропозицій до проектів програм соціально-економічного та культурного розвитку області» [2]. Водночас, слід зазначити, що на сайтах обласних державних архівів Чернігівської, Житомирської, Черкаської і Запорізької областей Положення про архів знайдено не було.

Сайти Полтавського, Миколаївського, Кіровоградського, Чернігівського, Одеського, Запорізького, Тернопільського державних обласних архівів містять інформацію про зв'язки із громадськістю та/чи оприлюднюють інформацію про програми співпраці з громадянським суспільством.

Так, на сайті Державного архіву Кіровоградської області [1] у рубриці «Інформування громадян» представлено плани розвитку архівної справи на поточний рік (архів з 2011 р.), звіти переважно щоквартальні про підсумки роботи державних архівних установ області та архівних відділів міських рад (архів з 2011 р.), про роботу із зверненнями громадян (архів з 2011 р.), про виконання плану розвитку архівної справи (архів з 2010 р.). У тій же рубриці розміщено графік особистого прийому громадян керівництвом установи та подано рекламу фонду Єлисаветградської міської управи, запропонованої для громадськості на честь 230 річниці заснування міської поліції у м. Єлисаветграді. Okремо слід звернути увагу на оприлюднені «Правила внутрішнього трудового розпорядку для працівників Державного архіву Кіровоградської області». У Правилах частково представлено пакет соціальних гарантій роботодавця, який притаманний європейській моделі

КСВ. Наприклад, у Правилах визначається порядок чергування працівників в архіві понаднормово, у вихідні, неробочі і святкові дні, і вказано на те, що від виконання цих обов'язків звільняються жінки, які мають дітей-інвалідів.

Майже половина державних обласних архівів (40,5%) розмістили на своїх сайтах плани і/чи звіти державних закупівель, оприлюднюючи таким чином інформацію про обсяги державного фінансування. Водночас, на сайтах державних обласних архівів відсутня інформація про обсяги спонсорської допомоги, рівно як і про етичні кодекси архівних установ та етичні принципи роботи з документами.

Довіра – це індикатор, що засвідчує наявність чесної, передбачуваної, прозорої поведінки зацікавлених сторін у галузі збереження цифрової історико-культурної спадщини. Йдеться про вирішення питань забезпечення автентичності цифрових документів, надійності довгострокового доступу до них тощо.

Дослідження показали, що єдиний параметр, який вдалося ідентифікувати на сайтах обласних архівних установ України у напрямку забезпечення довіри громадян до цифрової історико-культурної спадщини є неможливість маніпуляції з інформацією.

Список використаних джерел та літератури

1. Державний архів Кіровоградської області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dakiro.kr-admin.gov.ua/index.php>. - Назва з екрана.
2. Положення про Державний архів Одеської області. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.odessa.gov.ua/files/derjarhiv/INFO/dokumenti/polojenna_derjarhiv.pdf. – Назва з екрана.